

**РЕЗНІЧЕНКО В.І.,
кандидат історичних
наук, доцент**

*Інститут
міжнародних відносин
Київського національного
університету
імені Тараса Шевченка*

**ОСОБЛИВОСТІ
ПРОТОКОЛЬНОЇ
ПРАКТИКИ ООН
(на прикладі 26
Спеціальної сесії
Генеральної Асамблеї
ООН з ВІЛ/СНІДу)**

Міжнародні організації, як особлива форма багатосторонньої дипломатії, завжди викликали у міжнародників неабиякий інтерес. Специфічною та особливою також є протокольна практика міжнародних організацій. Тому для детального розгляду питання щодо протоколу у міжнародних організаціях хотілося розглянути підготовку до 26 Спеціальної сесії Генеральної Асамблеї з ВІЛ/СНІДу Організації Об'єднаних Націй, що проходила 25-27 червня 2001 року.

Генеральна Асамблея у своїй резолюції № 55/13 звернулася до Генерального Секретаря за підтримкою Об'єднаної програми ООН з вірусу імунодефіциту людини (синдрому набутого імунодефіциту (ВІЛ/СНІД), що діє, як функції нацпитання до підготовчої процедури, включаючи підготовку всеохоплюючої доповіді про реальні масштаби глобальної епідемії ВІЛ/СНІДу, її наслідки та основні труднощі, що виникають при вирішенні питання про дієві заходи у боротьбі з епідемією.

У своїй резолюції № 55/13 Генеральна Асамблея підтвердила, що Спеціальна сесія буде відкрита для участі всіх держав-членів ООН і спостерігачів, з рівнем представництва на Спеціальній сесії на найвищому політичному рівні. Генеральна Асамблея також запросила держави-члени спеціалізованих установ ООН, що не є членами ООН, взяти участь у роботі Спеціальної сесії в якості спостерігачів та призвала всі підрозділи системи ООН, включаючи програми, фонди, спеціалізовані установи і регіональні комісії, активно включитися до підготовчих заходів і взяти участь у Спеціальній сесії на найвищому рівні¹.

Тією ж резолюцією Генеральна Асамблея затвердила організаційні заходи для Спеціальної сесії і її підготовчого процесу².

Отже, 26 спеціальна сесія Генеральної Асамблеї ООН, що передбачала проведення пленарних засідань та інтерактивних засідань “за круглим столом” проходила з 25 по 27 червня 2001 року у будові центральних органів ООН. Пленарні засідання проходили в залі засідань Генеральної Асамблеї, а засідання “за круглим столом” – у залі Економічної та Соціальної Ради ООН.

Відповідно до протокольної практики глав держав і урядів, віце-президентів і спадкоємних принців (принцес) вітали з прибуттям у м. Нью-Йорк, від імені Генерального Секретаря представники Служби протоколу і зв'язку, при чому докладна інформація про прибуття цих високопоставлених осіб до м. Нью-Йорк повинна була завчасно надаватися постійними представниками і місіями постійних спостерігачів до Служби протоколу і зв'язку не менше ніж за 24 години до прибуття. Вхід учасників спеціальної сесії і в'їзд транспортних засобів на територію центральних органів ООН та їх пересування на цій території здійснювалось в період роботи 26 спеціальної сесії Генеральної Асамблеї в звичайному режимі. Делегації використовували всі три входи/в'їзди в центральні органи. Дійсна перепустка забезпечувала доступ як у центральні установи, так і в інші приміщення, де проходили засідання. Для участі у “круглому столі” потрібно було отримати додаткові акредитаційні картки або спеціальні перепустки. У відношенні автотранспортних засобів постійних представництв і автокортежів, що прибували на територію Центральних органів ООН, діяли звичайні правила руху, хоча потрібно зазначити, що перевагу мали супроводжувані поліцією автокортежі глав держав і урядів³. Всі особи, включаючи тих, котрі перебували у автомобілях, що перебували у складі автокортежів, повинні були мати дійсну перепустку ООН, яка забезпечувала допуск на її територію. Крім того, інформація про спеціальні заходи безпеки з боку країни перебування та ООН на час проведення спеціальної сесії була доведена до делегацій по звичайних каналах.

Процедура акредитації

Служба протоколу і зв'язку видавала перепустки ООН членам делегацій держав-членів і держав-спостерігачів, міжурядових організацій, інших органів, що мають статус спостерігача і спеціалізованих установ ООН. Для одержання перепусток необхідно було подати листа (ноту) на ім'я Керівника Служби протоколу і зв'язку, доклавши до нього копію списку членів делегації та заяви на оформлення перепусток, перепустки для високих осіб, учасників Спеціальної сесії Генеральної Асамблеї, **Служба протоколу і зв'язку** видавала на підставі письмових заявок постійних представництв і місій спостерігачів. Главам держав і урядів, віце-президентам і спадкоємним принцам (принцесам) видавалися перепустки для високих осіб, без фотокарток. До заявок на оформлення перепусток особам у ранзі міністрів повинні були додаватись дві фотокартки, встановленого розміру. Супроводжуючим високих осіб, учасникам сесії, перепустки видавалися на підставі письмової заявки і заповненої спеціальної форми SG 64.

Перепустку ООН для національних співробітників з питань безпеки, що супроводжували глав держав і урядів та інших високих осіб, видавала **Служба охорони та безпеки**. Акредитація і видача відповідних перепусток представникам засобів масової інформації, членам міжнародних неурядових організацій надавалися **Групою акредитації представників засобів масової інформації і зв'язків із Секцією по неурядовим організаціям**.

Доступ у зал засідань Генеральної Асамблеї ООН

У період роботи 26 Спеціальної сесії Генеральної Асамблеї доступ у зал засідань Генеральної Асамблеї було дозволено лише делегатам, які мали дійсні перепустки ООН. Бокові секції А і В у залі засідань Генеральної Асамблеї були зарезервовані для дружин і гостей високих осіб, які виступали на сесії. Для розміщення у вищезгаданих секціях також потрібні були спеціальні запрошення. Місця на галереї (четвертий поверх – балкон) були передбачені для решти учасників сесії, які мали дійсні перепустки ООН (за винятком першого для спеціальної сесії, коли для доступу у зал засідань Генеральної Асамблеї необхідні були спеціальні запрошення).

Членам делегацій, які не мали перепусток ООН, у всіх випадках було необхідно одержувати запрошення на розміщення у галереї для гостей. Запрошеннями на ці місця займалася Служба протоколу. Заявки на оформлення перепусток повинні були подані у письмовому виді на ім'я керівника служби протоколу і зв'язку. У заявці вказувались повні імена і статус гостей, яким необхідні були запрошення для розміщення у секціях А і В.

Всі учасники чотирьох інтерактивних засідань “за круглим столом”, що проходили у залі засідань Економічної і Соціальної ради, одержували картки-перепустки з спеціальним кольоровим кодуванням, які видавались службою протоколу і зв'язку.

Список делегацій 26 спеціальної сесії Генеральної Асамблеї був опублікований Службою протоколу і зв'язку. Постійним представництвам і місіям спостерігачів пропонувалось надавати повні списки делегацій із супроводжуючим листом на ім'я керівника Служби протоколу і зв'язку заздалегідь. Крім того, увага делегацій зверталась на те, що делегація держави члена Організації на сесії Генеральної Асамблеї повинна включати не більш ніж п'ять представників і п'ять заступників та раціонально необхідну кількість радників і експертів⁵.

Щодо заходів безпеки під час спеціальної сесії Генеральної Асамблеї, необхідно зазначити, що Служба охорони і безпеки несла відповідальність за забезпечення безпеки всіх осіб у період їхнього перебування в приміщенні ООН. Уряд країни перебування і міська влада носили відповідальність за весь комплекс заходів забезпечення безпеки як на території приміщень ООН, так і на маршрутах пересування за межами центральних органів ООН.

Для забезпечення охорони глав держав і урядів, а також обмеженого числа інших високих осіб, службою безпеки країни перебування виділялися додаткові співробітники охорони, що забезпечували охорону під час проходження кортежів.

Організація і участь у роботі Спеціальної сесії

Відповідно до резолюції 55/242 Генеральної Асамблеї від 27 червня 2001 року протягом триденного періоду роботи спеціальної сесії було проведено вісім пленарних засідань по три засідання протягом двох перших днів і два засідання в останній день відповідно програми⁶.

25 і 26 червня, понеділок та вівторок	27 червня, середа
09 г. 00 хв. – 13 г. 00 хв.	09 г. 00 хв. – 13 г. 00 хв.
15 г. 00 хв. – 21 г. 00 хв.	15 г. 00 хв. – 18 г. 00 хв.

Учасниками обговорень на пленарних засіданнях були держави-члени ООН, спостерігачі, ряд неурядових організацій, що одержали запрошення брати участь у якості спостерігачів, а також держави-члени спеціалізованих установ ООН, що не є членами ООН. Керівники підрозділів системи ООН, включаючи керівників програм, фондів, спеціалізованих установ і регіональних комісій, мали право також виступити з заявами в ході обговорень на пленарних засіданнях. Виконавчому директору ЮНЕЙДС була надана можливість виступити з заявою на початку обговорень під час пленарних засіданнях.

У залі засідань Генеральної Асамблеї поширювались лише офіційні документи 26 спеціальної сесії на бланках Генеральної Асамблеї та тексти виступів доповідачів пленарних засідань. Всі інші документи та матеріали могли бути запропоновані учасникам пленарних засідань лише на спеціально відведеному столі (у західному крилі залу засідань).

У рамках спеціальної сесії Генеральної Асамблеї, як було зазначено вище, проводились “круглі столи”. Тематика була наступною:

25 червня 2001 року, понеділок 15.00 – 18.00

“Профілактика ВІЛ/СНІДу та нагляд за хворими”.

26 червня 2001 року, вівторок 10.00 – 13.00

“ВІЛ/СНІД і права людини”.

26 червня 2001 року, вівторок 15.00 – 18.00

“Соціально-економічні наслідки епідемії і зміцнення національного потенціалу по боротьбі з ВІЛ/СНІДом”

27 червня 2001 року, серeda 10.00 – 13.00:

“Міжнародне фінансування і співробітництво у вирішенні проблем, пов’язаних з епідемією ВІЛ/СНІДу”⁷.

Головами чотирьох “круглих столів” були представники чотирьох регіональних груп, не представлені Головуючим на Генеральній Асамблеї. Ці чотири голови були обрані їх відповідними регіональними групами. Після вибору головуючих “круглих столів” кожна регіональна група повинна була визначити, хто з її членів візьме участь у кожному “круглому столі”, забезпечуючи дотримання принципу справедливого географічного розподілу із збереженням гнучкості з огляду на важливість забезпечення належного представлення країн, найбільш охоплених епідемією, та країн, охоплених у меншій ступені. Держави-члени, які не мали належності до відповідних регіональних груп, брали участь у різних “круглих столах”, визначених в ході консультацій з Головуючим Генеральної Асамблеї.

Кожного представника держави-члена, який приймав участь у “круглих столах” супроводжували два радника. Святіший Престол, Швейцарія і Палестина – у якості спостерігачів мали змогу брати участь у різних “круглих столах”, що були визначені в ході консультацій з Головою Генеральної Асамблеї. Також слід зазначити, що у кожному “круглому столі” мали змогу брати участь обмежене число спостерігачів.

“Круглі столи” були закриті для широкого загалу. Представники держав-членів, спостерігачів, підрозділів системи ООН і акредитовані суб’єкти громадськості, а також представники акредитованих

ЗМІ стежили за роботою “круглих столів” у внутрішній телевізійній мережі в спеціальному залі. Важливим з точки зору організаційної роботи та протокольного забезпечення міжнародних форумів є питання мов, на яких виступають учасники, та наявності перекладу. Щодо 26 Спеціальної сесії Генеральної Асамблеї, то виступи на кожній із шести офіційних мов ООН перекладались на інші офіційні мови. Крім того, будь-який оратор мав змогу виступати мовою, що не має статусу офіційної в ООН, але у такому випадку, відповідно до правила 53 правил процедури Генеральної Асамблеї, делегація повинна забезпечити усний переклад або надати текст виступу однією з офіційних мов. Якщо делегація пропонувала офіційний текст промови, він перекладався на інші офіційні мови перекладачами ООН. Крім того, делегація надавала в розпорядження перекладача свого представника для зручності (допомагати орієнтуватися у перекладному тексті та забезпечити синхронність перекладу виступу оратора). Крім зазначеного вище, усний (синхронний) переклад на неофіційні мови не забезпечувався.

Також хотілося б звернути увагу на важливий елемент, багатосторонньої дипломатії як двосторонньої зустрічі високого рівня під час міжнародних форумів, виключенням якому не стала 26 Спеціальна сесія Генеральної Асамблеї.

Для сприяння у проведенні двосторонніх зустрічей і контактів високого рівня між державами-членами в ході Спеціальної сесії на першому і третьому поверхах будови Генеральної Асамблеї були організовані та належним чином обладнані тимчасові приміщення для проведення таких консультацій.

Як і в ході ряду сесій і спеціальних сесій Генеральної Асамблеї, що проводилися з 1995 року у кожному з цих приміщень для двосторонніх зустрічей було по вісім крісел (4 крісла для делегації), і вони могли бути зарезервовані на 20 хвилин: з 9 години до 19 години протягом періоду проведення 26 Спеціальної сесії Генеральної Асамблеї.

З метою забезпечення ефективного використання приміщень для проведення двосторонніх зустрічей, була запроваджена система бронювання. Звернення у формі Вербальної ноти з доданим до неї формуляром для бронювання кімнат, було розіслано заздалегідь всім постійним представництвам і місіям спостерігачів. До представництв було звернене люб'язне прохання на одному формулярі викласти всі плановані двосторонні зустрічі і направити Керівнику Групи обслуговування засідань. Також, у запропонованому формулярі необхідно було вказати дату, час і точну тривалість кожної зустрічі та іншу делегацію, яка прийматиме участь у двосторонній зустрічі. З урахуванням засобів безпеки в ході 26 Спеціальної сесії доступ у місця проведення двосторонніх

зустрічей був обмежений лише делегатами, які мали перепустку в зал Генеральної Асамблеї (зону обмеженого доступу). Місця для фотозйомок, у зв'язку з проведенням двосторонніх зустрічей, були організовані на першому і третьому поверхах будинку Генеральної Асамблеї, поблизу тимчасових приміщень для зустрічей.

Підтвердження про наявність приміщень давалося відразу після одержання кожного письмового прохання, а інформація про розподіл приміщень надавалась за день до запланованої зустрічі.

І нарешті останній важливий елемент протокольного забезпечення такого роду міжнародних заходів. У ході 26 Спеціальної сесії Генеральної Асамблеї, а саме 25 червня у понеділок, від імені Генерального секретаря ООН, було дано офіційний сніданок для делегатів у банкетному залі ООН⁸.

Аналогічно, відповідно до протокольної практики, дружина Генерального секретаря пані Нане Аннан влаштувала сніданок на честь дружин глав держав і урядів, які брали участь у роботі 26 Спеціальної сесії Генеральної Асамблеї, також 25 червня у понеділок у приватному банкетному залі ООН. Перед сніданком ЮНЕЙДС влаштувала брифінг для дружин делегатів, де основна увага була приділена декларації про прихильність, що мала бути головним підсумковим документом спеціальної сесії.

ПОСИЛАННЯ

- 1 Резолюція ГА ООН № 55/13, 25.07.2001.
- 2 Там само.
- 3 Пояснювальний меморандум Секретаріату 26 спеціальної сесії ГА ООН. – Нью-Йорк, 02.06.2001.
- 4 Там само.
- 5 Матеріали 26 спеціальної сесії ГА ООН з ВІЛ/СНІДу. – Нью-Йорк, 25-27. 06. 2001.
- 6 Резолюція ГА ООН № 55/242 27.06.2001.
- 7 Матеріали 26 спеціальної сесії ГА ООН з ВІЛ/СНІДу. – Нью-Йорк, 25-27. 06. 2001.
- 8 Там само.

Надійшла до редакції 06.03.2002